

Jaarbericht 2013

Zonnehuis

april 2014

Missie Waardige Zorg

Vereniging Het Zonnehuis is ontstaan als particulier initiatief met een geestelijk en sociaal uitgangspunt. In 1921 opgericht door enkele voortrekkers uit het initiatief 'Zonnewende', Bond voor zieken; een correspondentiekring van leden die zich bekommerden om de toestand van langdurig zieken in Nederland. Hun droom was het realiseren van een eigen tehuis, zodat deze mensen een plek hadden om te verblijven. Vereniging Het Zonnehuis is de bakermat van de Zonnehuis Groep; een landelijk netwerkverband van zorginstellingen op het gebied van verzorging, verpleging en thuiszorg. Als ideële organisatie zet Vereniging Het Zonnehuis zich in voor kwetsbare ouderen die permanent afhankelijk zijn van intensieve zorg door het mede mogelijk maken van vernieuwende (onderwijs) projecten en wetenschappelijk onderzoek. Hiertoe bekleedt zij een leerstoel aan de VU in Amsterdam.

Historie

In 2011 was het negentig jaar geleden dat Vereniging Het Zonnehuis opgericht werd door mejuffrouw Jo Visser. Tijdens haar ziekte verbleef zij in Davos en kwam op het idee om Zonnehuizen te stichten als huisvesting en verpleging van chronische patiënten. Dankzij het volhardende werk van Jo Visser en enkele financiële giften van gulle gevers - waaronder Koningin Emma - verrees in 1929 in Beekbergen het eerste Zonnehuis. Om geld en leden te genereren werden er collectes en lezingen gehouden. Bij de oprichting van het eerste Zonnehuis in Beekbergen werd Jo Visser directrice. Zij vervulde die functie achttien jaar, tot haar pensionering in 1947. In 1947 werd zij lid van het bestuur van Vereniging Het Zonnehuis. Jo Visser overleed op 27 maart 1978 op 88-jarige leeftijd. Zij mag beschouwd worden als pionierster voor verpleging en verzorging van langdurig zieken in Nederland.

Jo Visser Award

In 2012 heeft het bestuur van Vereniging Het Zonnehuis de Jo Visser Award in het leven geroepen om het gedachtegoed van haar grondlegster te eren. Op vrijdag 16 november ontving prof.dr. Martin Boekholdt tijdens zijn afscheid als bijzonder hoogleraar aan de Vrije Universiteit in Amsterdam uit handen van voorzitter Maarten den Ottolander een prachtig beeld van een trotse pauw dat symbool staat voor mensen die zich inzetten voor waardige zorg voor kwetsbare ouderen. Op 23 mei 2013 is bijbehorende geldprijs uitgereikt aan stichting GetOud die zich op een positieve wijze bezighoudt met de beeldvorming van kwetsbare ouderen.

Op 21 november 2013 ontving prof.dr. Anne-Mei The uit handen van haar voorganger de Jo Visser Award met bijbehorende titel ambassadeur Waardige zorg. Zij mag op 22 mei 2014 de geldprijs uitreiken aan een passend doel dat zich zichtbaar inzet voor waardige zorg.

Samenwerking

De tweejarige samenwerkingsovereenkomst (2012-2014) tussen Vereniging Het Zonnehuis en kenniscentrum Leyden Academy on Vitality and Ageing blijkt een schot in de roos te zijn. Met een gezamenlijke focus op verbetering van de kwaliteit van leven van ouderen door middel van beter zorgonderwijs, toegepast wetenschappelijk onderzoek en het stimuleren van nieuwe ontwikkelingen in de ouderenzorg. Tijdens de Algemene Ledenvergadering van Vereniging Het Zonnehuis op 22 mei 2014 stelt het bestuur voor om de samenwerking voor langere tijd te verlengen. Jaarlijks ontvangt samenwerkingspartner Leyden Academy een financiële bijdrage om de vastgestelde projecten uit te voeren. Verenigingsmanager Danielle Swart is samen met de directie van Leyden Academy verantwoordelijk voor de resultaten die in overleg met het bestuur van Vereniging Het Zonnehuis jaarlijks worden vastgesteld.

Leyden Academy
ON VITALITY AND AGEING

Onderwijs

Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van 'Levensles', inspiratie- en kennisdagen voor mbo/hbo en wo-studenten en docenten, zorgprofessionals en natuurlijk bevoegde ouderen zelf. Er is een wervingsfilmpje gemaakt dat laat zien hoe enthousiast studenten zijn en welke ideeën zij hebben over betere zorg voor ouderen. De aanbevelingen worden aangeboden aan minister Jet Bussemaker van OCW. Zij heeft tijdens een congres in 2012 opgeroepen dat onderwijspartijen meer moeten samenwerken om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren en dat er gezocht moet worden naar rolmodellen die kunnen laten zien hoe mooi werken in de ouderenzorg is.

Op 27 februari 2013 is er een rondetafelgesprek geweest op het ministerie van Jet Bussemaker waar zij gesproken heeft met samenwerkingspartners Vereniging Het Zonnehuis, Leyden Academy on Vitality and Ageing en onderzoeksinstituut ZonMw. In haar videoboodschap deed zij een oproep voor meer passie in het onderwijs voor langdurige zorg. In de nabije toekomst is er meer hoger opgeleid personeel nodig met de nodige kwalificaties en diploma's.

Voorafgaand aan de Levenslessen is er voor de zomer van 2013 een kick-off meeting geweest waar mbo- en hbo-studenten samen met docenten en ouderen met elkaar het gesprek aangingen over hoe zij tegen de ouderenzorg aankijken. Deze ervaringen zijn gebruikt om om het programma verder invulling te geven.

Door stichting IMI en studio MOIO uit Leiden zijn contacten gelegd met studenten en docenten van ROC/Hogeschool Leiden, ROC Midden-Nederland/Hogeschool Utrecht, Hogeschool Windesheim en het Deltion College uit Zwolle om hen uit te dagen om na te denken over de toekomstige zorg voor ouderen. Samen met zorg- en welzijnorganisaties, gemeenten en professionals zijn opdrachten uitgevoerd en gepresenteerd. Behalve kennis uitwisselen waren het vooral erg inspirerende dagen voor jong en oud!

Vanuit het Nationaal Programma Ouderenzorg heeft ZonMw een financiële bijdrage toegezegd voor de organisatie van vijf regionale Levenslessen in het najaar van 2014.

Onderzoek

Sinds 21 december 2011 is Henk Nies, voorzitter Raad van Bestuur van Vilans, benoemd als bijzonder hoogleraar Organisatie en Beleid van zorg aan de faculteit der Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam. Vereniging Het Zonnehuis, VU en Vilans sloten deze samenwerkingsovereenkomst voor vijf jaar.

De leerstoel richt zich op de rol van management van zorgprocessen en op netwerken. De afdeling Organisatiewetenschappen van de VU en het onderzoeksinstituut Work, Care and Welfare onderzoeken hoe ouderen de zorg gebruiken en hoe ouderen die zelf geven. Ook waardige en betekenisvolle zorg krijgt verdere invulling. Deze leerstoel geeft via de invalshoeken - ketens en netwerken evenals kwaliteit en veiligheid - invulling aan zorg die Vereniging Het Zonnehuis van groot belang vindt. www.fsw.vu.nl

Algemene Ledenvergadering

Na afloop van de Algemene Ledenvergadering op 23 mei 2013 heeft ambassadeur Waardige zorg Martin Boekholdt de geldprijs behorende bij de Jo Visser Award uitgereikt aan de initiatiefnemers van www.getoud.nl. Met het project 'Wat zij later wilde worden' gaan zij in tegen de clichés over ouderen en ouder worden. Als eindresultaat hebben zij een prachtig filmpje gemaakt over de fotowedstrijd die zij georganiseerd hebben met als opdracht 'Wil jij de wereld laten zien hoe mooi ouderen zijn'. Dit filmpje is tijdens het jaarcongres Waardige zorg als uitdagend project uit de praktijk getoond.

Zonnehuis Dinerdebat

Aansluitend aan de Algemene Ledenvergadering hield Vereniging Het Zonnehuis haar eerste Zonnehuis dinerdebat met de nieuwe realiteit in de ouderenzorg als rode draad. In aanwezigheid van het bestuur van de Zonnehuis Groep, directie Leyden Academy en enkele sprekers uit de sector werd een geanimeerd gesprek gevoerd. Een impressie van het debat is vastgelegd in een boekje dat verspreid is onder relaties. Het volgende Zonnehuis dinerdebat vindt wederom plaats na afloop van de Algemene Ledenvergadering op 22 mei 2014.

Jaarcongres Waardige zorg

Op donderdag 21 november 2013 organiseerde Vereniging Het Zonnehuis haar jaarcongres Waardige Zorg in de congreszaal van het Poortgebouw in Leiden. Rode draad was de noodzaak tot verandering in de langdurige zorg. Goed opgeleid personeel, keuzevrijheid voor de cliënt en beheersing van de kosten. Hoe doen we dat en wat kunnen we van elkaar leren? Doel van het congres was om elkaar te ontmoeten en met elkaar het debat aan te gaan.

Voorzitter Maarten den Ottolander spoorde de aanwezigen aan om uit de eigen comfortzone en over het eigen denkraam en systemen heen te stappen.

Henk Nies, bijzonder hoogleraar Organisatie en Beleid van Zorg, pleitte voor het aannemen van de nieuwe definitie voor gezondheid als mogelijkheid om de regie bij sociale, psychologische en emotionele uitdagingen in eigen handen te houden; een veel meer positief gericht gezondheidsconcept dan de WHO-definitie uit 1948. Dit sluit aan bij Nies' visie dat 'de' patiënt steeds meer een actief subject is en steeds minder een passief object. Deze mindset geeft een heel andere blik op de zorg én op de rol van de patiënt. Natuurlijk gaat dat nog samen met onduidelijkheid en onzekerheden: want hoe wordt 'anders' ook 'beter'?

Guus Bannenberg, bestuurder bij Van Neynsel, gaf heel concreet aan dat sociale netwerken de sleutel vormen. Daar ligt een individuele verantwoordelijkheid, maar ook zeker een collectieve verantwoordelijkheid zonder welke de beoogde participatiesamenleving is gedoemd te mislukken! Derde spreker is Anne-Mei The, bijzonder hoogleraar Langdurige zorg en dementie. The raakt haar publiek met observaties en ervaringen uit de zorg voor mensen met dementie. Neem liefde en trouw als basis, zorg vanuit je hart en blijf niet hangen in een relatie met deze kwetsbare groep die zij niet meer kunnen invullen. Vervolgens benadrukt Marlies Veldhuijzen van Zanten, voormalig staatssecretaris VWS, nabijheid: werk vanuit burgerschap en compassie, met oog voor degenen die buiten de boot dreigen te vallen. Waar het perspectief voor Langdurig Intensieve Zorg betreft, zal dat (deels) ook om nieuwe structuren vragen, met een bijpassende cultuur, want zorg op maat moet de standaard zijn: 'one size fits nobody'. Het jaarcongres wordt afgesloten met een aantal uitdagende projecten uit de praktijk die laten zien dat het gaat om elkaar ontmoeten, de dialoog aangaan en samenwerken vanuit het idee om de cliënt te ondersteunen in de eigen regie. Het kan dus wel: elkaar inspireren in een nieuwe richting. Kwetsbaar zijn, oud worden: het hoort bij het leven. En daar kunnen we samen iets moois van maken, aldus voorzitter Maarten den Ottolander.

Projecten

Vereniging Het Zonnehuis is kernpartner van het Expertisenetwerk Levensvragen en Ouderen en opdrachtgever van het project Zorgen voor Zin bij mensen met dementie. Het netwerk zorgt ervoor dat ouderen kunnen rekenen op aandacht voor en ondersteuning bij hun levensvragen. En dat vrijwilligers en beroepskrachten getraind kunnen worden op het omgaan met deze vragen. www.netwerklevensvragen.nl.

Expertisenetwerk
**LEVENSVRAGEN
en OUDEREN**

Het boek 'En zij leefden nog goed en tevreden'. Hoe de bureaucratie bijdraagt aan betere ouderenzorg is mede mogelijk gemaakt door Vereniging Het Zonnehuis. Tineke van de Klinkenberg en Hetti Willemse zijn ook de auteurs van de zorgtrilogie: Thuis Wezen, gesprekken over waardige zorg (2007), Thuis Voelen, gids voor naasten en verpleeghuis als bondgenoten in waardige zorg (2009) en Thuis Zijn, staan voor waardige zorg (2010) en initiatiefnemers van het digitale platform www.zorgvisite.nl. Op deze website staan recensies van en tips uit onverwachts afgelegde bezoeken aan ouderenzorgorganisaties door het hele land.

Het jaar 2013 is afgesloten met een positief resultaat van xx euro. Jaarlijks wordt er op basis van het beleggingsresultaat minus de structurele lasten een bijdrage gereserveerd om uitvoering te geven aan de gezamenlijke projecten met samenwerkingspartner Leyden Academy on Vitality and Ageing. De jaarrekening wordt opgesteld door accountantskantoor HoogeveenLuigjes uit Leusden en gaat gepaard met een beoordelingsverklaring. Een uitgebreide versie van de jaarrekening kunt u opvragen of downloaden via de website van Vereniging Het Zonnehuis.

Vergoeding

Het bestuur van Vereniging Het Zonnehuis ontvangt per 1 januari 2013 een fiscaal onbelaste onkostenvergoeding van maximaal €1.500,- per persoon per jaar.

Contributies, donaties en legaten

In 2013 is er een bedrag van xx euro aan contributies en donaties ontvangen. Dit is een gemiddelde bijdrage van xx euro. Ook is een aantal legaten ontvangen van mensen die Vereniging Het Zonnehuis benoemd hebben in hun testament. Als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) hoeft Vereniging Het Zonnehuis geen schenkingsrecht over haar giften te betalen en mogen gulle gevers hun gift aftrekken van de belasting.

Bestuur en personele ondersteuning

De heer mr. M.P. (Maarten) den Ottolander, *voorzitter*

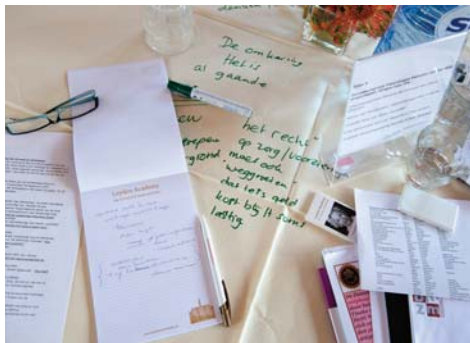
De heer ir. P. (Paul) van Waning, *vice-voorzitter*

De heer drs. H. (Henk) van der Stelt, *penningmeester*

Mevrouw drs. G.M. (Trudy) Siegerink, *lid*

Mevrouw drs. W.I. (Wendela) Sandberg van Boelens, *lid*

Mevrouw D.F. (Danielle) Swart, *verenigingsmanager*

Organisatie

Het bestuur van Vereniging Het Zonnehuis komt gemiddeld vier keer per jaar bijeen voor reguliere bestuursvergaderingen. Tijdens deze vergaderingen wordt de samenwerking tussen Vereniging Het Zonnehuis en Leyden Academy besproken evenals de lopende projecten op het gebied van Onderwijs, Onderzoek en Ontwikkeling. Voor de tussentijdse evaluatie in 2013 is een halfjaarbericht verstrekt met de stand van zaken. Elk kwartaal ontvangt het bestuur een financieel overzicht om de beleidsontwikkelingen te kunnen volgen. Jaarlijks is er een inhoudelijke presentatie door de leerstoelhouder om voeling te houden met de bijzondere opdracht van de eigen leerstoel aan de VU.

Zonnehuis Post

De leden, donateurs en relaties van Vereniging Het Zonnehuis ontvangen sinds 2012 Zonnehuis Post. Een drieluik waarin verslag wordt gedaan van de gezamenlijke focus op onderwijs, onderzoek en ontwikkelingen in de zorg voor kwetsbare ouderen. Zonnehuis Post wordt afgestemd op bestuurlijke activiteiten zoals de Algemene Ledenvergadering en het najaarscongres van Vereniging Het Zonnehuis. Digitale versies van Zonnehuis Post staan op de website www.vereniginghetzonnehuis.nl.

Kantooradres

Vereniging Het Zonnehuis

p/a Leyden Academy
Poortgebouw LUMC
Rijnsburgerweg 10
2333 AA Leiden
T 071-5240960
E info@vereniginghetzonnehuis.nl
I www.vereniginghetzonnehuis.nl
IBAN NL83INGB0657675113
BIC INGBNL2N

